

De Minister van Justitie en Veiligheid
De Staatssecretaris Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
2 september 2024

Ons kenmerk
5779777

nota

Kamerbrief Strafrechtketen

1. Aanleiding

Op 29 januari 2024 is er door uw voorgangers een brief naar de Tweede Kamer verzonden waarin ter uitvoering van de motie Ellian cs. een aantal maatregelen is aangekondigd. In deze brief worden verschillende maatregelen benoemd zoals strakkere coördinatie en monitoring van de prestaties, ruimere selectiviteit aan de voorkant en bredere inzet van OM-strafbeschikkingen en procesafspraken. Met al deze maatregelen zetten het departement en de ketenpartners in op het verbeteren van de prestaties in de keten. Daarmee zullen burgers, zowel verdachten als slachtoffers, sneller zekerheid krijgen over hun zaak, hetgeen moet bijdragen aan het vergroten van vertrouwen in het strafrecht en de rechtstaat.

In die brief is ook toegezegd om de Tweede Kamer jaarlijks voor het zomerreces middels een verzamelbrief van de voortgang van de maatregelen in de strafrechtketen op de hoogte te stellen. Vanwege de kabinetswissel vlak voor het zomerreces is besloten om de verzamelbrief na het zomerreces aan de Tweede Kamer te verzenden. Met onderhavige brief doet u deze toezegging gestand.

2. Geadviseerd besluit

Geadviseerd wordt in te stemmen met verzending van de voorliggende Kamerbrief.

3. Kernpunten

In 2023 heeft de Tweede Kamer een parlementaire verkenning uitgevoerd naar het functioneren van de strafrechtketen. In juli 2023 zijn de resultaten in een eindverslag gepresenteerd. Vervolgens is de bovengenoemde motie Ellian cs. aangenomen, waarin de regering om een aantal maatregelen ter verbetering van de prestaties in de strafrechtketen wordt verzocht. De motie sluit grotendeels aan bij de bevindingen en eindconclusies van de parlementaire verkenning. Er kan worden opgemaakt dat de Tweede Kamer veel belang hecht aan een betere (cijfermatige) verantwoording omtrent de doelstellingen en prestaties van de organisaties in de keten, alsmede de monitoring en regievoering daarvan vanuit het departement. Zo wordt in de motie, naast het expliciteren van de wettelijke sturingsmogelijkheden (ten aanzien van Politie, OM en de Rechtspraak), onder andere verzocht om de ketendoelstellingen ten aanzien van doorlooptijden en

digitalisering te expliciteren en een begin te maken met het formuleren van ketenoverstijgende doelen. Voorts verzoekt de motie om de mogelijkheden om de strafrechtketen te ontlasten in kaart te brengen. Veel onderdelen van de motie zien op verbetering en aanscherping van de processen rond monitoring van en verantwoording door de ketenorganisaties. Daarnaast wordt met name veel aandacht besteed aan het thema coördinatie en regie vanuit het departement op de strafrechtketen en door en binnen de ketenorganisaties zelf. Dit onderwerp kreeg ook in het commissiedebat van juni 2023 veel aandacht.

In reactie op de motie en de parlementaire verkenning is in de brief van 29 januari jl. een aantal aanvullende maatregelen aangekondigd om de problemen, met name ten aanzien van de doorlooptijden en werkvoorraden, aan te pakken. De problematiek is complex maar de inzet van het departement en de ketenorganisaties zal de komende tijd erop gericht zijn de prestaties van de strafrechtketen merkbaar te verbeteren.

Op grond van de in de brief van 29 januari 2024 aangekondigde maatregelen wordt in de onderhavige brief ingegaan op de stand van zaken van de invoering en uitvoering dan wel intensivering van die maatregelen. De voortgang van de aangekondigde maatregelen wordt in de brief beschreven aan de hand van vijf thema's. Deze betreffen naast het thema coördinatie en regie, de drie grote ketendoelstellingen van de keten¹, te weten verbetering doorlooptijden, implementatie van het nieuwe wetboek van strafvordering en verbeterde ketendigitalisering, gevolgd door een paragraaf overig. Hieronder zal per thema kort de inhoud van de brief worden weergegeven:

1. *Coördinatie en regie:*

- De interne afstemming tussen de betrokken DG's binnen het departement is verbeterd. In de aanschrijvingen en jaarplancycli zal meer dan voorheen het ketenbelang in ogenschouw worden genomen.
- De voortgang op de afgesproken ambities in de keten en het tijdig signaleren van eventuele knelpunten wordt scherper gevolgd. Dit zal worden gedaan in de reguliere bestuurlijke overleggen tussen het departement en de ketenorganisaties. Daarnaast zal drie keer per jaar onder leiding van de secretaris-generaal (in aanwezigheid van de 3 betrokken DG's) overleg plaatsvinden met de ketenorganisaties, waarbij onder andere over de prestaties in de strafrechtketen en de ervaren knelpunten zal worden gesproken. Het eerste overleg vindt op 1 oktober plaats.
- Naast deze stappen zullen er door het ministerie ook extra stappen worden gezet in het beter en scherper prioriteren van nieuwe voorstellen op het gebied van beleid en wetgeving, om op deze manier meer rust en ruimte te geven aan de ketenpartners om zich te focussen op de ketendoelstellingen. Er loopt hiervoor op dit moment een project binnen het departement.

¹ Met het oog op de maatschappij is het uitgangspunt dat de keten er is om te zorgen voor tijdig, eerlijk en effectief recht, zijn de prioriteiten voor de periode van 2022-2027 vastgesteld door het [Bestuurlijk Ketenberaad Strafrechtketen \(BKB\)](#). De strafrechtketen legt de komende jaren prioriteiten bij de implementatie van het gemoderniseerde Wetboek van Strafvordering, de aanpak van doorlooptijden en de informatievoorziening en digitalisering.

In de brief benadrukt u dat de geprioriteerde ketendoelstellingen, het terugdringen van de voorraden en doorlooptijden, een adequate implementatie van het Wetboek van Strafvordering en een verbeterde ketendigitalisering van de ketenorganisaties, een stevige inzet vergen van mensen en middelen om deze te realiseren. Het Bestuurlijk Ketenberaad zal de afstemming tussen deze ketendoelen verder intensiveren, mede op basis van een meerjarenagenda, op grond waarvan de onderlinge relaties scherper in beeld komen en kan worden bijgestuurd.

- Ook binnen de keten wordt gewerkt aan de interne coördinatie. In de brief wordt bijvoorbeeld ingegaan op de rol van de ketencoördinatoren bij het terugdringen van de doorlooptijden en het wegwerken van de voorraden. Zij zijn aangesteld door de regio's en werken met name aan het creëren van overzicht, het analyseren van de actuele situatie en het aanjagen van positieve ontwikkelingen.

2. *Doorlooptijden:*

Wat betreft de doorlooptijden wordt in de brief aangegeven dat de eerste positieve signalen zichtbaar zijn. Dit blijkt uit het volgende:

- Uit de Strafrechtketenmonitor² 2023 en de eerste cijfers over 2024 blijkt een lichte daling van de voorraden en doorlooptijden bij verschillende geprioriteerde zaakstromen, zoals jeugdmisdrijven, ernstige verkeersmisdrijven en ernstige zedenmisdrijven.
- Belangrijk bij deze positieve trendontwikkeling is het in december 2023 opgestarte meerjarige programma Voorraden & doorlooptijden van het OM, dat ook benut wordt door het Coördinerend Ketenberaad (CKB), waarin de ketenorganisaties in opdracht van het Bestuurlijk Ketenberaad de ontwikkelingen aanjagen.
- De vastgestelde normen voor behandeling van een strafzaak worden jaarlijks opgenomen in de jaarplanaanschrijving van het departement aan de betrokken organisaties. De bestuurders van de ketenorganisaties bevorderen binnen de eigen organisaties dat de landelijke doelstellingen over het terugdringen van de doorlooptijden van strafzaken worden doorvertaald in de arrondissementen/regio's.
- In de brief wordt bovendien kort aangestipt dat er nader onderzoek wordt gedaan naar de bredere inzet van de OM-strafbeschikking.

3. *Implementatie van het nieuwe wetboek van strafvordering::*

- Ook ten aanzien van de implementatie van het nieuwe wetboek krijgen alle betrokken organisaties jaarlijks een jaarplanaanschrijving, waarin ook de opdracht tot invoering van het nieuwe wetboek van strafvordering is opgenomen en voor de desbetreffende organisatie wordt aangegeven wat in dat jaar nodig is voor het behalen van mijlpalen en samenwerking met betrekking tot de implementatie van het nieuwe wetboek.
- Aan financiële toekenningen voor het uitvoeren van implementatiewerkzaamheden zijn (strikttere) voorwaarden verbonden dan in voorgaande jaren het geval was. Deze voorwaarden zijn gericht op planning en samenwerking.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
2 september 2024

Ons kenmerk
5779777

² De Strafrechtketenmonitor geeft een overzicht van de beslissingen in de strafrechtketen en de daarbij behorende sancties of maatregelen. Ook geeft de Strafrechtketenmonitor inzicht in de doorlooptijden van strafzaken, de werkvoorraden bij verschillende ketenpartners, en het ophelderingspercentage bij misdrijven.

- In afstemming met de ketenorganisaties is de streefdatum voor inwerkingtreding van het nieuwe wetboek bepaald op 1 april 2029.
4. *Digitalisering en informatievoorziening*³:
- Er wordt gewerkt met externe consultants. Met het oog op continuïteit van de kennis is het voornemen om deze te vervangen door ambtenaren. De grootste uitdaging binnen deze opgave is het aantrekken van voldoende gekwalificeerde IV-experts, zoals IT-architecten.
 - Sinds 1 januari 2023 werken de organisaties in de strafrechtketen in het Duurzaam Digitaal Stelsel (DDS) met behulp van ketensturing samen aan de digitaliseringsopgaven voor de keten.
 - Op dit moment wordt gewerkt met een ketenjaarplan. De komende jaren wordt in gezamenlijkheid een overkoepelend meerjarenplan voor het DDS opgesteld.
 - Integraal onderdeel van het meerjarenplan van het DDS zijn de informatievoorzienings- en digitaliseringsopgaven voor de implementatie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering en de bijdrage van de informatievoorzieningsopgaven aan het verbeteren van doorlooptijden.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
2 september 2024

Ons kenmerk
5779777

5. *Overig:*

-Ketenfinanciering is een belangrijk terugkerend onderwerp als het gaat om de strafrechtketen. Met name de vraag of ketenfinanciering beter is dan financiering van afzonderlijke ketenorganisaties is een vraag die meermaals door de Kamer is gesteld. In de brief van 29 januari 2024 is hierop uitgebreid ingegaan.

De organisaties in de strafrechtketen hebben ieder hun eigen rol, verantwoordelijkheden en bijzondere positie. Zo is de Rechtspraak onafhankelijk en heeft het OM een eigenstandige positie ten opzichte van de andere ketenpartners en het departement. Ketenfinanciering voor de keten als geheel is hierdoor niet mogelijk, ook omdat de budgetten grotendeels vastliggen in (vast) personeel, huisvesting, ICT en dergelijke. Ketenfinanciering kan wel helpen bij specifieke doelen waar samenwerking noodzakelijk is. Daarbij is het van belang om vooraf de regels en doelen van de samenwerking en de hieraan verbonden financiering en verantwoording vast te leggen. Digitalisering van de keten en de implementatie van het wetboek van strafvordering zijn hier goede voorbeelden van.

In de onderhavige brief staat kort weergegeven het volgende over het onderwerp ketenfinanciering.

- Het belang van de stabiliteit van de financiering wordt in de brief nogmaals benadrukt. Bij conjuncturele schommelingen dient de financiering van de strafrechtketen stabiel te blijven.
- Er is geen aanleiding om bekostigingssystemen aan te passen, maar het op onderdelen verbeteren van de systemen ten behoeve van een betere samenwerking heeft continue aandacht van het departement.
- Bij (aanvullende) financiële verstrekkingen zal scherper worden gemonitord of de verstrekte middelen ook voor dat doel worden ingezet en wat de resultaten zijn van deze investeringen.

³ Dit zijn de doelstellingen op het gebied van papier uit de keten, met als beeldbepalend project het digitaal procesdossier (DPD), en multimedia (het realiseren van multimedievoorzieningen bij politie, OM en rechtspraak).

- Het departement voert in het kader van de reguliere planning en begrotingscyclus regelmatig het gesprek met de organisaties over de op te nemen informatie in hun jaarverslagen en zal in dat licht ook bespreken welke aanvullingen daarbij mogelijk en wenselijk zijn.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
2 september 2024

Ons kenmerk
5779777

4.1 Politieke context

Er is in de politiek veel aandacht voor de problemen waar de strafrechtketen mee te maken heeft. Met name regie op de strafrechtketen, doorlooptijden en achterstanden en digitalisering kunnen op voortdurende aandacht van de Tweede Kamer rekenen.

De Algemene Rekenkamer (AR) heeft het departement laten weten in het kader van het jaarlijkse verantwoordingsonderzoek J&V onderzoek te willen doen naar de uitvoering van de motie Ellian, specifiek naar de regie vanuit het departement op de strafrechtketen. Volgens de AR overwegen de rapporteurs van de parlementaire verkenning de AR te vragen dit onderzoek uit te voeren. Een eerste gesprek hierover tussen de AR en de ambtenaren van het departement staat gepland in de laatste week van september. De AR was in het verleden kritisch over de prestaties in de strafrechtketen en de sturing door de verantwoordelijke bewindspersonen. In 2012 heeft de AR ook onderzoek gedaan naar de strafrechtketen waarin een aantal knelpunten naar voren gekomen. Als bijlage bij deze nota wordt een factsheet gevoegd over de sturingsmogelijkheden die de bewindspersonen ter beschikking staan ten aanzien van de organisaties in de strafrechtketen.

Op 2 oktober aanstaande is er een commissiedebat strafrechtketen gepland. Hoewel er ook andere brieven geagendeerd zijn is de verwachting dat veel vragen over de brief over uitvoering van de motie Ellian zullen worden gesteld. Ook zal naar verwachting onderhavige brief na verzending op de convocatie worden gezet. Momenteel wordt het debatdossier voorbereid. In dat kader zult u later uitgebreid worden bijgepraat over de laatste stand van zaken van de ontwikkelingen in de strafrechtketen.

4.2 Krachtenveld

De onderhavige brief wordt op dit moment afgestemd met de ketenorganisaties die in het Bestuurlijk Ketenberaad vertegenwoordigd zijn. Op 9 september wordt de brief in de vergadering van het ketenberaad besproken. Indien het Ketenberaad akkoord is met de inhoud dan zal de laatste versie van de brief in digijust aan u worden aangeboden ter verzending aan de Tweede Kamer. Het voornemen is om de brief medio september te verzenden zodat de Tweede Kamer tijdig (ruim een week) vóór het commissiedebat van 2 oktober daar kennis van kan nemen.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Er is geen andere informatie die zich niet leent voor openbaarmaking.